

Afwezigheden en in- en uitschrijvingen in het voltijds gewoon secundair onderwijs en het deeltijds secundair onderwijs

1. Inleiding

Wat het deeltijds beroepssecundair onderwijs betreft, moet in deze reglementering onder school een, al dan niet autonoom, centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs worden verstaan. De richtlijnen die gelden voor het deeltijds beroepssecundair onderwijs, blijven onverkort van toepassing indien leerlingen die ingeschreven zijn in een centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs tijdelijk een persoonlijk ontwikkelingstraject volgen in een centrum voor deeltijdse vorming dat met eerstgenoemd centrum samenwerkt.

Een regelmatige leerling in het secundair onderwijs is een leerling die a) aan de toelatingsvoorwaarden voldoet en b) de vorming van zijn gekozen structuuronderdeel volledig en daadwerkelijk volgt, behoudens in geval van gewettigde afwezigheid. Die tweede voorwaarde impliceert dat op een leerling die een leerprogramma volgt dat deels afwijkt van het standaardprogramma van zijn structuuronderdeel, ook het principe van "gewettigde afwezigheid" van toepassing is. Idem voor een leerling die wél aanwezig is op school maar om een bepaalde reden (tijdelijk) het leerprogramma niet volgt. M.a.w. de regeling op de afwezigheden in het secundair onderwijs omvat meer dan de louter "fysieke" afwezigheden op school. Dit wordt aangetoond door de verschillende situaties die in rubriek 2.2. (door de school gewettigde afwezigheden) van deze omzendbrief zijn vermeld.

2. Wettiging van niet-problematische afwezigheden

Onderstaande richtlijnen hebben betrekking op het voltijds gewoon secundair onderwijs dat tenminste 28 uur per week omvat en op het deeltijds beroepssecundair onderwijs dat 15 uur per week omvat. Ze gelden ook, zoals vermeld, voor persoonlijke ontwikkelingstrajecten die 13, 15 dan wel 28 uur per week omvatten.

2.1. Van rechtswege gewettigde afwezigheden

2.1.1. Afwezigheid om medische redenen

Voor een afwezigheid om medische redenen is vereist:

- hetzij een verklaring ondertekend en gedateerd door de betrokken personen wanneer de ziekte een periode van drie opeenvolgende kalenderdagen niet overschrijdt en voor zover hoogstens vier maal per schooljaar een verklaring wordt ingediend die een ziekteperiode van drie of minder kalenderdagen omvat. Een verklaring van ziekte wordt ingediend door de betrokken personen, waaronder telkens wordt verstaan: de ouders of de personen die de minderjarige leerling in rechte of in feite onder hun bewaring hebben dan wel de meerderjarige leerling zelf;
- hetzij een medisch attest, meer bepaald in volgende gevallen:
  - o als de ziekte een periode van 3 opeenvolgende kalenderdagen overschrijdt;
  - o als de betrokken personen reeds voordien 4 maal in hetzelfde schooljaar een verklaring hebben ingediend voor een ziekteperiode van maximum 3 kalenderdagen;
  - o als de ziekte in examenperiodes valt;
  - o als de ziekte tijdens andere evaluatiemomenten dan examenperiodes valt en voor zover de school in dergelijk geval een medisch attest verplicht stelt;

De bijzondere aandacht wordt gevestigd op volgende uiteenlopende punten:

- o Alle afwezigheden om medische redenen worden gewettigd wanneer de leerling terug op school komt, tenzij de afwezigheid meer dan 10 opeenvolgende lesdagen bedraagt. In dat geval moet het attest onmiddellijk aan de school worden bezorgd.
- o Wanneer een zelfde medische behandeling verschillende afwezigheden tot gevolg heeft, volstaat één attest waarop de verschillende afwezigheden zo gedetailleerd mogelijk worden vermeld.

2.1.2. Overgang vanuit het deeltijds naar het voltijds secundair onderwijs

De afwezigheid tussen 1 september en uiterlijk 15 november wegens het ingeschreven zijn in het deeltijds beroepssecundair onderwijs of in de leertijd (Syntra). Een attest van het centrum voor deeltijds onderwijs geldt als bewijsstuk.

2.1.3. Afwezigheid ingevolge topsportconvenant in het voltijds secundair onderwijs

<http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=13644#2-1-3>

2.1.4. Afwezigheid ingevolge schorsing of uitsluiting bij schending van leefregels

Een leerling die preventief geschorst, tijdelijk uitgesloten of definitief uitgesloten is, wordt het recht op lesbijwoning ontnomen. Ongeacht het feit of de leerling wel of niet door de school wordt opgevangen, wordt hij als van rechtswege gewettigd afwezig geregistreerd. Het tuchtdossier geldt als verantwoordingsstuk.

2.1.5. Afwezigheid ingevolge niet-invulling van de component werkplekleren in het deeltijds beroepssecundair onderwijs

Zie <http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=13644#2-1-5>

2.1.6. Afwezigheid in een structuuronderdeel van het studiegebied ballet van het voltijds secundair onderwijs

Dit betreft de afwezigheden van leerlingen om deel te nemen aan balletoptredens, buitenlandse stages of concours, of, doch uitsluitend voor het tweede leerjaar van de derde graad, om audities af te leggen, op voorwaarde van voorlegging van een verklaring van de organisator tot staving van de afwezigheid.

De afwezigheid per leerling is bepaald op maximum 40 halve lesdagen per schooljaar.

2.1.7. Overige van rechtswege gewettigde afwezigheden.

De afwezigheid om één van onderstaande redenen mits overhandiging aan de school van, naargelang van het geval, een verklaring van de betrokken personen of een officieel document dat de reden van afwezigheid opgeeft.

- Het bijwonen van een begrafenis- of huwelijksplechtigheid van een bloed- of aanverwant of van een persoon die onder hetzelfde dak woont.
- Het bijwonen van een familieraad.
- De oproeping of dagvaarding voor een rechtbank.
- De onbereikbaarheid of ontoegankelijkheid van de school door overmacht.
- Het onderworpen zijn aan maatregelen opgelegd in het kader van de bijzondere jeugdzorg of de jeugdbescherming.
- Het beleven van de feestdagen die inherent zijn aan de door de Grondwet erkende levensbeschouwelijke overtuiging van de leerling, overtuiging die door de school moet worden gerespecteerd. Concreet gaat het over de volgende levensbeschouwingen en de respectieve feestdagen: zie <http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=13644#2-1-7>.
- Het afleggen van proeven voor de examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap voor het voltijds secundair onderwijs.
- Het deelnemen aan activiteiten in toepassing van het [decreet van 30 maart 1999](#) houdende de subsidiëring van studenten- en leerlingenkoepelverenigingen. Enkel de leerlingen die zetelen in de raad van bestuur en de algemene vergadering van de Vlaamse scholierenkoepel vzw komen in aanmerking voor deze afwezigheden.

2.2. Door de school gewettigde afwezigheden

Alle afwezigheden die noch van rechtswege gewettigd zijn, noch onder de noemer "problematisch" ressorteren, kunnen worden gewettigd door de school. De school moet hiertoe geen aanvraag bij de overheid indienen.

2.2.1. Afwezigheden die verband houden met het gedurende een bepaalde periode van het schooljaar niet ingeschreven zijn in een school

Het kan hier zowel een laattijdige instap, dus na aanvang van het schooljaar, betreffen als een periode in de loop van het schooljaar dat er geen inschrijving is geweest. Er hoeft evenwel geen wettiging van afwezigheid te gebeuren indien de leerling één semester afwezig is omdat een opleiding Se-n-Se of de opleiding verpleegkunde HBO zich slechts over het andere semester van dat schooljaar uitstrekt.

2.2.2. Afwezigheden die verband houden met het gedurende een bepaalde periode van het schooljaar niet volgen van het lesprogramma

De redenen hiervoor kunnen zeer uiteenlopend zijn en er wordt van overheidswege geen plafond op de duur van de afwezigheid opgelegd. Belangrijk is dat deze afwezigheden zeker niet mogen gezien worden als "automatismen".

2.2.3. Afwezigheden die verband houden met het vrijstellen van het volgen van bepaalde onderdelen van het lesprogramma om een bijkomende kwalificatie te behalen

Het betreft hier de mogelijkheid om voor leerlingen die reeds houder zijn van een diploma van secundair onderwijs of van een studiegetuigschrift van het tweede leerjaar van de derde graad van het secundair onderwijs (of gelijkwaardig), vrijstellingen te verlenen van programmaonderdelen die deze leerling reeds voordien heeft gevolgd indien hij een bijkomend eindstudiebewijs in het voltijds secundair onderwijs wil behalen.

2.2.4. Afwezigheden die verband houden met het vrijstellen van het volgen van bepaalde onderdelen van het lesprogramma van een opleiding Se-n-Se

De beslissingsbevoegdheid ligt bij de toelatingsklassenraad en wordt genomen op basis van individuele elders verworven competenties of kwalificaties.

2.2.5. Afwezigheden die verband houden met het vrijstellen van het volgen van bepaalde onderdelen van het lesprogramma waarvoor de leerling al eerder geslaagd is en de verplichte vervanging door een alternatief programma

Het betreft de mogelijkheid om een leerling vrij te stellen van het volgen van bepaalde programmaonderdelen van om het even welk structuuronderdeel mits de leerling al eerder geslaagd is in het secundair onderwijs voor diezelfde programmaonderdelen en mits de toelatingsklassenraad een gunstige beslissing neemt na kennisname van het advies van de delibererende klassenraad van het voorafgaand schooljaar.

In voorkomend geval:

- bestaat de toelatingsklassenraad, voor wat het onderwijzend personeel betreft, uit alle leden van het structuuronderdeel waarvoor de leerling opteert;
- worden de vrijgekomen uren besteed aan een door de toelatingsklassenraad samengesteld individueel lesprogramma. Per saldo blijft de studiebelasting voor de leerling wel dezelfde als voor de overige leerlingen uit zijn groep, vermits het totaal aantal wekelijkse uren niet wordt verminderd.

2.2.6. Afwezigheden die verband houden met het vrijstellen van het volgen van bepaalde onderdelen van het lesprogramma omwille van hoogbegaafdheid, leermoeilijkheden of leerachterstanden en de verplichte vervanging door een alternatief programma

Zie <http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=13644#2-2-6>

2.2.7. Afwezigheden die verband houden met het vrijstellen van het volgen van bepaalde onderdelen van het lesprogramma en de verplichte vervanging door een alternatief programma als specifieke maatregel voor ziekte of ongeval

Zie in dit verband de onderrichtingen van de ministeriële omzendbrief [SO/2005/05](#).

2.2.8. Afwezigheden die verband houden met het vrijstellen van bepaalde doelen van het curriculum voor kinderen met specifieke onderwijsbehoeften

Zie in dit verband de onderrichtingen van de ministeriële omzendbrief [SO/2005/05](#).

2.2.9 Afwezigheden die verband houden met het vrijstellen van het volgen van bepaalde onderdelen van het lesprogramma omwille van uitzonderlijke artistieke of sportieve talenten van de leerling

Zie <http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=13644#2-2-9>.

2.2.10. Afwezigheden die verband houden met het spreiden van een opleiding Se-n-Se over het dubbele van de gebruikelijke studieduur

Voor elke volledige halve lesdag afwezigheid, wordt in het aanwezigheidsregister de code "G" gebruikt. Alle documenten die betrekking hebben op de spreiding van het lesprogramma worden per leerling ter beschikking gehouden van de verificatie- en inspectiediensten. Indien de eindbeslissing op het einde van de verdubbelde studieduur "niet-geslaagd" is, dan kan de leerling de opleiding overzitten, desgevallend opnieuw op basis van het spreidingsprincipe. De spreiding kan dan concreet hetzij over de verdubbelde studieduur, hetzij over de gebruikelijke studieduur (beperkt tot die inhouden waarvoor het overzitten opportuun is).

2.2.11. Afwezigheden die verband houden met het spreiden van een module van de opleiding verpleegkunde HBO over het dubbele van de gebruikelijke studieduur

Voor elke volledige halve lesdag afwezigheid, wordt in het aanwezigheidsregister de code "G" gebruikt. Alle documenten die betrekking hebben op de spreiding van het lesprogramma worden per leerling ter beschikking gehouden van de verificatie- en inspectiediensten. Indien de eindbeslissing op het einde van de verdubbelde studieduur "niet-geslaagd" is, dan kan de leerling de module overzitten, desgevallend opnieuw op basis van het spreidingsprincipe. De spreiding kan dan concreet hetzij over de verdubbelde studieduur, hetzij over de gebruikelijke studieduur (beperkt tot die inhouden waarvoor het overzitten opportuun is).

2.2.12. Afwezigheden die verband houden met het spreiden van een opleiding over het dubbele van de gebruikelijke studieduur als specifieke maatregel voor zieke leerlingen

Zie in dit verband de onderrichtingen van de ministeriële omzendbrief [SO/2005/05](#).

2.2.13. Afwezigheden die verband houden met revalidatie tijdens de lesuren

De directie van een school heeft beslissingsbevoegdheid tot wettiging van de afwezigheid van een leerling omwille van revalidatie binnen of buiten de school tijdens de lesuren, uitgevoerd door schoolexterne hulpverleners die hiertoe bij de wet gemachtigd zijn; meer bepaald gaat het om een behandeling na ziekte of ongeval (situatie 1) of een behandeling van een stoornis (situatie 2). Voor beide situaties geldt de afwezigheidscode H. Het schoolbestuur van de school moet volledig onafhankelijk zijn van de behandelende persoon of van zijn bestuur.

Situatie 1: de afwezigheid omwille van revalidatie na ziekte of ongeval gedurende maximaal 150 minuten per week, verplaatsing inbegrepen. De school moet beschikken over een dossier dat tenminste de volgende elementen bevat:

- een verklaring van de ouders waarom de revalidatie tijdens de lesuren moet plaatsvinden;
- een medisch attest waaruit de noodzakelijkheid, de frequentie en de duur van de revalidatie blijkt;
- een advies, geformuleerd door het CLB, na overleg met de begeleidende klassenraad en de ouders. Dat advies moet motiveren waarom revalidatie tijdens de lesuren vereist is;
- een toestemming van de directeur voor een periode die de duur op jaarbasis van de behandeling, vermeld in het medisch attest, niet kan overschrijden.

Uitzonderlijk kunnen de 150 minuten overschreden worden, mits gunstig advies van de CLB-arts, in overleg met de begeleidende klassenraad en de ouders. Het advies moet motiveren waarom de behandeling tijdens de lesuren noodzakelijk blijft en moet aantonen dat door die afwezigheid het leerproces van de leerling niet ernstig wordt benadeeld.

Situatie 2: de afwezigheid omwille van de behandeling van een stoornis die is vastgelegd in een officiële diagnose gedurende maximaal 150 minuten per week (voor een leerling met een verslag voor een IAC (individueel aangepast curriculum) of een oud inschrijvingsverslag voor ION-leerlingen), verplaatsing inbegrepen. De school moet beschikken over een dossier dat tenminste de volgende elementen bevat:

- een verklaring van de ouders waarom de revalidatie tijdens de lesuren moet plaatsvinden;
- een advies, geformuleerd door het CLB in overleg met de begeleidende klassenraad en de ouders. Dat advies moet motiveren waarom de problematiek van de leerling van die aard is dat het wettelijk voorziene zorgbeleid van een school daarop geen antwoord kan geven en dat de revalidatietussenkomsten niet beschouwd kunnen worden als school gebonden aanbod
- een samenwerkingsovereenkomst tussen de school en de revalidatieverstrekker over de manier waarop de revalidatie het onderwijs voor de leerling in kwestie zal aanvullen en de manier waarop de informatie-uitwisseling zal verlopen. De revalidatieverstrekker bezorgt op het einde van elk schooljaar een evaluatieverslag aan de directie van de school en van het CLB, met inachtneming van de privacywetgeving waaraan hij onderworpen is;
- een toestemming van de directeur, die in voorkomend geval niet schooljaar overschrijdend is doch jaarlijks moet vernieuwd en gemotiveerd worden, rekening houdend met het evaluatieverslag hierboven vermeld.

De verzekering van de leerlingen die tijdens de lesuren revalidatie krijgen buiten de school, wordt tijdens de revalidatie en tijdens de verplaatsingen gedekt door de revalidatieverstrekker. De begeleiding van de leerling tijdens de verplaatsingen vallen niet ten laste van de school.

3. Problematische afwezigheden

3.1. Beleid

Problematische afwezigheden zijn afwezigheden die niet – al dan niet van rechtswege – gewettigd zijn.

Binnen het stelsel van leren en werken gaat het om problematische afwezigheden zowel binnen het deeltijds beroepssecundair onderwijs en de persoonlijke ontwikkelingstrajecten als binnen de voortrajecten, de brugprojecten en de arbeidsdeelname; dit betekent dat de problematische afwezigheden binnen de component leren en de problematische afwezigheden binnen de component werkplekleren worden getotaliseerd.

De school blijft in eerste instantie verantwoordelijk voor het opvolgen van de afwezigheden en het begeleiden van de leerlingen zelf. Ze moet echter samenwerken met het CLB.

Het is belangrijk dat de school:

- er oog voor heeft dat een mogelijke opeenstapeling van allerlei afwezigheden kan wijzen op een onderliggende problematiek. Van elke geregistreeerde afwezigheid moet de exacte reden gekend zijn;
- reeds bij de eerste registratie van een dergelijke afwezigheid in communicatie treedt (via bv. een gesprek, huisbezoek of nota in de klasagenda) met de betrokken leerling (en/of de ouders);

De als problematisch geregistreeerde afwezigheid van een leerling wordt als gewettigd beschouwd als de school aan volgende voorwaarden voldoet :

- begeleidende maatregelen nemen, ongeacht het aantal halve dagen problematische afwezigheid dat de leerling opbouwt;
- een dossier van die begeleidende maatregelen bijhouden, eventueel als onderdeel van het leerlingendossier;
- vanaf vijf al dan niet gespreide halve lesdagen problematische afwezigheid per schooljaar :
  - die afwezigheden signaleren aan het CLB;
  - samen met het CLB beslissen of het onmiddellijk opstarten van een CLB-begeleidingstraject noodzakelijk is;
  - extra begeleidende maatregelen nemen na advies van het CLB.

Het belang van zorgvuldige registratie heeft geleid tot de invoering van specifieke codes voor problematische afwezigheden, die in volgende gevallen worden gebruikt:

- code B: bij afwezigheden binnen het voltijds secundair onderwijs, deeltijds beroepssecundair onderwijs of persoonlijke ontwikkelingstrajecten, die niet verantwoord kunnen worden of die, hoewel ze in beginsel gewettigd zijn, in vraag gesteld worden (bv. bij twijfelachtige medische attesten);
- code F: bij afwezigheden in een beschikbaar voortraject, brugproject of arbeidsdeelname binnen de component werkplekleren die met deeltijds beroepssecundair onderwijs wordt gecombineerd;
- code K: bij niet-invulling van de component werkplekleren (die met deeltijds beroepssecundair onderwijs moet worden gecombineerd) omwille van manifeste onwil of tegenwerking van de leerling of zijn ouders.

Problematische afwezigheden zijn dus de optelsom van de codes B, F en K.

Ongeacht het aantal problematische afwezigheden wordt van de scholen verwacht dat ze, in samenwerking met het betrokken CLB, zich engageren om gedurende het gehele schooljaar leerlingen intensief te begeleiden. Indien scholen op de hierboven beschreven wijze begeleidingsinspanningen leveren ten aanzien van de betrokken leerlingen, dan worden de problematische afwezigheden, na overheidsverificatie, als gewettigd beschouwd. Voor problematische afwezigheden ligt de nadruk op begeleiding; de wettiging is hier afhankelijk van het feit dat de school kan aantonen dat ze, in samenwerking met het begeleidend CLB, ernstige inspanningen heeft geleverd om de vastgelopen situatie van de leerling te deblokken of de component werkplekleren in te vullen.

3.2. Zorgwekkende dossiers

Zie <http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=13644#3-2>

4. Meldingen

4.1. Opvolging van de in- en uitschrijvingen

Alle in- en uitschrijvingen in de loop van het schooljaar worden aan AgODi gemeld via DISCIMUS.

Het is de verantwoordelijkheid van de school die een leerling inschrijft om onmiddellijk het leerlingendossier op te vragen aan de uitschrijvende school. Indien AgODi, een melding van uitschrijving ontvangen heeft waarop binnen de 14 dagen geen melding van inschrijving volgt, zal ze bij de uitschrijvende school informeren of het dossier door een andere school werd opgevraagd. Als dat inderdaad zo is, zal laatstgenoemde school verzocht worden onmiddellijk de inschrijvingsgegevens op te sturen. Indien het dossier niet werd opgevraagd, zal AgODi de ouders aanschrijven.

4.2. Afwezigheden ingevolge definitieve uitsluiting als tuchtmaatregel

Het is verplicht om elke leerling die definitief uitgesloten wordt onmiddellijk te melden aan AgODi. Deze melding aan AgODi verloopt via een elektronische zending (per leerling) via EDISON conform de technische handleiding die de scholen wordt bezorgd.

4.3. Afwezigheden

De school en het CLB regelen onderling hoe ze zich op de hoogte stellen van in- en uitschrijvingen van leerlingen en van leerlingen met problematische afwezigheden.

Alle afwezigheden in de loop van het schooljaar worden aan AgODi gemeld via DISCIMUS.

Aan meldingen is het aspect "bescherming van de persoonlijke levenssfeer" gekoppeld. Daarom zal de school de betrokken personen op de hoogte stellen van de meldingen aan AgODi. Bovendien hebben de betrokken personen desgewenst het recht op inzage en verbetering van die leerlingengegevens die met de morele en/of fysieke integriteit te maken hebben. De begeleidingsfiche en de registratiefiche blijven in het leerlingendossier in de school ter inzage van de verificatie.

5. Koppeling aan schooltoelagen

Naast financiële en opleidingsvoorwaarden wordt de schooltoelage ook afhankelijk gesteld van de participatie op school. Opdat de administratie het voldoen aan deze voorwaarden kan vaststellen, is het noodzakelijk dat elke school tijdig en correct de meldingen van in- en uitschrijvingen respectievelijk van afwezigheden overmaakt aan AgODi en aan de nieuwe school in geval van schoolverandering, zoals hoger vermeld. De voorwaarden inzake participatie op school om recht te hebben op een schooltoelage zijn de volgende:

- op de laatste schooldag van juni ingeschreven zijn in een door de Vlaamse Gemeenschap erkende, gefinancierde of gesubsidieerde school; de leerling die hieraan niet of niet langer voldoet, zal zijn schooltoelage moeten terugbetalen;
- geen overmatig aantal dagen problematisch afwezig zijn geweest; de leerling die, ondanks begeleidingsmaatregelen van de school en het CLB en ondanks verwittigingen van de overheid, gedurende twee opeenvolgende schooljaren 30 of meer halve dagen problematisch afwezig is geweest, zal zijn schooltoelage (van het tweede schooljaar) moeten terugbetalen;
- na uitschrijving in de loop van het schooljaar binnen de 15 kalenderdagen in een andere school ingeschreven zijn; een leerling die hieraan niet voldoet, zal zijn schooltoelage moeten terugbetalen.

Meer info: <http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=13644>